

STRACH

*múdreho
muža*

PATRICK
ROTHFUSS

AKTUELL

Patrick Rothfuss
Strach múdreho muža

Dielo je autorsky chránené. Všetky práva, najmä rozmnožovať a rozširovať, rovnako ako právo prekladu, sú vyhradené. Žiadna časť tohto diela sa nesmie bez písomného súhlasu majiteľa autorských práv reprodukovať, spracovávať, rozmnožovať alebo rozširovať vo forme fotokópií, mikrofilmov a ani inými metódami použitia elektronických systémov ukladania do pamäte.

Táto kniha je fikcia. Všetky postavy, mená, charaktery, miesta a udalosti sú dielom autorovej fantázie a akákoľvek podobnosť so skutočnými osobami, žijúcimi alebo mŕtvymi, s obchodnými záležitosťami, udalosťami alebo miestami je celkom náhodná.

Patrick Rothfuss: Strach múdreho muža

Z anglického originálu *The Wise Man's Fear*, ktorý vydalo vydavateľstvo Daw Books, Inc., Donald A. Wollheim, Founder, New York, USA.

Copyright © 2011 by Patrick Rothfuss

All rights reserved.

Všetky práva vyhradené.

Translation © Michal Jedinák

Jacket design © Orionbooks

Author's photo © Joan Allen

Map © Nathan Taylor

Redakčne upravila: Adriana Oravcová

Sadzba a zalomenie: Samuel Ryba

Tlač: Těšinská tiskárna, a. s., Český Těšín, Česká republika

Vydal AKTUELL vydavateľstvo, s. r. o., Bratislava, Slovenská republika

Slovak edition © AKTUELL 2020

ISBN 978-80-89873-20-3

PATRICK
ROTHFUSS

STRACH
*múdreho
muža*

AKTUELL

*Venujem trpezlivým fanúšikom za čítanie môjho blogu
a ochotu počkať si na lepšiu knihu.*

*Bystrým testovacím čitateľom za neoceniteľnú pomoc
a zhovievavosť s mojím paranoidným tajnostkárstvom.*

Skvelému agentovi, ktorý sa o mňa stará väčšmi, než musí.

*Rozvážnej editorke za to, že mi poskytla čas aj priestor
na napísanie knihy, ktorá ma naplňuje hrdosťou.*

*Milujúcej rodine za podporu a pripomínanie,
že raz za čas je dobré vystrčiť päty z domu.*

*Tolerantnej priateľke, ktorá ma neopustila ani vtedy,
keď som sa v strese z nekonečných korektúr menil
na zlostného netvora.*

*A svojmu roztomilému dieťaťu za to, že ocka miluje,
aj keď musí stále písať. Aj vtedy, keď sa skvele zabávame.
Dokonca aj keď sa rozprávame o kačkách.*

PROLÓG

Tri druhy ticha

Schyľovalo sa k úsvitu. Hostinec Míľnik sa ponáral do ticha, ktoré zostávalo z troch častí.

Najnápadnejšie bolo prázdne rezonujúce ticho spôsobené neprítomnosťou zvuku. Keby vonku zúrila búrka, dažďové kvapky by cupotali na listoch selasu za krčmou. Hromy by s dunením a burácaním vyhánali ticho z ciest ako jesenný vietor opadané lístie. Keby v izbách spali počestní, prevracaním, vzdychmi a naťahovaním sa by rozptýlili ticho ako potrhaný, napoly zabudnutý sen. Keby hrala hudba... Ibaže hudba tam neznela. A keďže sa neozýval žiadny zo spomínaných zvukov, pretrvávalo ticho.

Tmavovlasý muž v hostinci potichu zavrel dvere. V dokonalej tme sa zakrádal cez kuchyňu, obišiel výčap a po schodoch zostúpil do pivnice. S ľahkosťou nadobudnutou skúsenosťami sa vyhol uvoľneným doskám, ktoré by pod jeho váhou zavŕzgali. Jeho opatrné kroky boli takmer nečujné. K veľkému všeobecnému tichu pridal menšie kradmé ticho. Dovedna tvorili nesúrodú zmes.

Tretí druh ticha nebolo ľahké zachytiť. Keby ste sa započúvali, vycítili by ste ho v chlade okenných tabúl a hladkej omietky na stenách izby hostinského. Ukrývalo sa v tmavej truhlici pri nohách tvrdej a úzkej posteľe. A spočívalo aj na rukách muža, ktorý v nej nehybne ležal a pozoroval prvé bledé náznaky brieždenia.

Muž mal dokonale ryšavé vlasy farby plameňa, tmavé oči a neprítomný pohľad. Ležal odovzdane ako človek, ktorý už dávno stratil nádej, že zaspí.

Hostinec mu patril, rovnako ako tretí druh ticha. Tak to bolo správne, pretože jeho ticho bolo zo všetkých najväčšie - pohľovalo aj zvyšné dve. Bolo hlboké a rozľahlé ako koniec jesene, ťažké ako hladký balvan uprostred rieky. Bol to trpezlivý zvuk vyludzovaný mužom, ktorý čaká na smrť ako odrezaná kvetina.

PRVÁ KAPITOLA

Baza a jablká

Bast sa znudene opieral o dlhý mahagónový bar. Rozhliadol sa po prázdnej miestnosti, vzdychol a zašmátral rukou, až kým nenahmatal čistú ľanovú handru. S rezignovaným výrazom sa dal leštiť pult.

Po chvíli sa predklonil a zaškúľil na ledva viditeľnú smietku. Pritlačil na ňu prst a zamračil sa, keď na povrchu zanechal mastnú škvrnu. Priblížil k nej tvár, dýchol na stôl a ráznym pohybom nečistotu zotrel. Zamyslel sa, prudko vydýchol a ukazovák napísal na zahmlené drevo nadávku.

Odhodil handru, pomedzi prázdne stoly a stoličky prešiel k širokým oknám. Zahľadel sa na prasnú cestu vedúcu stredom mesta.

Znova vzdychol a vykročil ta a späť po miestnosti. Pohyboval sa s nenútenou eleganciou tanečníka a s dokonalou ľahkosťou mačky. No keď si prešiel prstami po tmavých vlasoch, bolo to nepokojné gesto. Modrými očami neustále blúdil po výčape, akoby hľadal únik. Akoby čakal, že zazrie čosi, čo nevidel už najmenej stokrát.

Lenže v hostinci nebolo nič nezvyčajné. Opustené stoly a stoličky. Prázdne stolce pri bare. Na stole za barom stáli dva obrovské sudy: jeden s whisky, druhý s pivom. Medzi nimi boli fľaše všetkých farieb a tvarov a nad nimi visel meč.

Bast sa pohľadom vrátil k fľašiam. Zadumane sa na ne zadíval, potom obišiel bar a vytiahol ťažký hlinený pohár.

Zhlboka sa nadýchol, namieril prst na prvú fľašu v spodnom rade a ukazujúc na ďalšie, začal odratúvať:

*Javor. Máje.
Vášeň mrazí.
Uhlík z vetry.
Víno z bazy.*

Ukazovák skončil na nízkej zelenej fľaši. Bast vytiahol zátku, odpil z tekutiny, skrivil tvár a otriasol sa. Rýchlo položil fľašu na miesto a vzal do ruky oblú červenú. Ochutnal aj z nej, zadumane si prešiel jazykom po vlhkých perách, prikývol a štedro si naplnil pohár.

Prstom ukázal na vedľajšiu fľašu a znova zarecitoval:

Žena. Svieca.

Sveter z vlny.

Okno. Vřba.

Žiara luny.

Tentoraz skončil na priehľadnej fľaši s bledožltou tekutinou. Vyrhol zátku a bez ochutnania prilial alkohol do pohára. Keď fľašu odložil, zdvihol pohár, teatrálné ním zakrúžil a napil sa. Na tvári sa mu rozžiaril úsmev, nechtom zazvonil o nasledujúcu fľašu a pokračoval:

Sud a jačmeň.

Kameň. Priečka.

Vietor. Voda...

Zavřzgala podlaha a vysmiaty Bast zdvihol hlavu. „Dobré ráno, Reshi.“

Pod schodmi stál červenovlasý hostinský. Dlhými prstami si pohladil čistú zásteru natiahnutú na košeli s dlhými rukávmi. „Náš hosť už vstal?“

Bast pokrútil hlavou. „Spí ako zabitý.“

„Prežil zopár ťažkých dní,“ poznamenal Kote. „Asi ho zmohla únava.“ Zaváhal, zdvihol nos a zaňuchal. „Pil si?“ Bola to skôr zvedavá otázka než obvinenie.

„Nie,“ odvetil Bast.

Hostinský zdvihol obočie.

„Ochutnával som,“ zdôraznil Bast. „Piť bez ochutnania je barbarstvo.“

„Takže sa len chystáš piť,“ opravil sa hostinský.

„Pri malých bohoch, samozrejme!“ zvolal Bast. „Veľa a nestriedmo. Čo iné sa tu dá robiť?“ Zdvihol pohár spod baru a pozrel doň. „Dúfal som, že nájdem bazové víno, ale toto mi skôr pripomína melón.“ Zakrúžil nápojom. „A cítiť v tom akési korenie.“ Znova sa napil a prižmúril oči. „Žeby škoricca?“ pozrel na zoradené fľaše. „Zostalo nám ešte bazové víno?“

„Určite áno,“ odvetil hostinský a ani sa neunúval pozrieť na fľaše. „Teraz ma chvíľu počúvaj, Bast. Musíme sa porozprávať o tom, čo si urobil včera večer.“

Bast znehybnel. „Čo som urobil, Reshi?“

„Zastavil si netvora z Maelu,“ pripomenul mu Kote.

„Aha,“ uvoľnil sa a mávol rukou. „Iba som ho spomalil, Reshi, nič viac.“

Kote pokrútil hlavou. „Pochopil si, že to nie je obyčajný šialenec, a varoval si nás. Keby si nebol taký rýchly...“

Bast sa zachmúril. „Nebol som dost rýchly, Reshi. Dostalo to Shepa.“ Pozrel na vydrhnutú podlahu pri bare. „Mal som ho rád.“

„Všetci si budú myslieť, že nás zachránil kováčov učeň,“ povedal Kote. „Asi je to tak lepšie. Lenže ja poznám pravdu. Nebyť teba, nikto by nezostal nažive.“

„Nezmysel, Reshi,“ ohradil sa Bast. „Keby som sa k nemu nedostal prvý, zadrhol by si ho ako sliepku.“

Hostinský pokrčil plecami. „V noci som rozmýšľal, čo môžeme urobiť, aby tu bolo bezpečnejšie. Poznáš *Bielych lovcov*?“

Bast sa usmial. „Tá pieseň pochádza od nás, Reshi.“ Nadýchol sa a čistým tenorom zaspieval:

*Meče striebro, luky z rohu,
silné kone farby snehu.
Cezmínou si zdobia vlasy
pre potechu oka z krásy.*

Hostinský prikývol. „Presne tento verš som mal na mysli. Postaráš sa o to, kým tu všetko nachystám?“

Bast nadšene prikývol a vyrazil ako blesk. Vo dverách do kuchyne sa zarazil. „Nezačnete bezo mňa?“ opýtal sa s obavami.

„Začneme, len čo bude náš hosť nakfmený,“ odvetil Kote. Pri pohľade na výraz svojho študenta trochu poľavil. „Potrvá to najmenej hodinu-dve.“

Bast obrátil hlavu, no potom znova pozrel na učiteľa.

Hostinskému sa na tvári mihlo pobavenie. „Zavolám ťa.“ Gestom ruky ho odohnal. „A teraz už choď.“

Muž, ktorý si hovoril Kote, sa venoval zvyčajným povinnostiam v hostinci. Pohyboval sa ako na kľúčik, s istotou voza vo vyjazdených koľajach.

Začal chlebom. Zmiešal múku s cukrom a soľou, odmeriaval ich od oka. Pridal trochu kvásku z hlinenej nádoby v komore, vymiesil cesto, vyformoval okrúhle bochníky a nechal ich nakysnúť. Z kuchynskej pece vyhrabal popol a rozložil oheň.

Potom prešiel do spoločenskej miestnosti, ku kozubu z čierneho kameňa pri severnej stene. Vybral z neho popol a rozložil oheň. Načerpal vodu, umyl si ruky a z pivnice priniesol kus baranieho mäsa. Narúbal drevo, nanosil ho do hostinca, utľapkal vykysnuté chleby a vložil ich do vyhriatej pece.

Odrazu nemal čo robiť. Všetko bolo pripravené, hostinec čistý a uprataný. Červenovlasý muž stál za barom, jeho pohľad sa pomaly vracal z diaľok, sústredil sa na prítomnosť a na bezprostredné okolie.

Zrak sa mu zastavil na meči zavesenom na stene nad fľašami. Nebol výnimočne pekný ani vyzdobený, nemal čím pritiahnúť pozornosť. Vyzeral trochu hrozivo. Bol sivý a neporušený, na dotyk chladil. Čepeľ mal

ostrú ako rozbité sklo. Na tmavom dreve podložky bolo vyryté jediné slovo: *Pochabosť*.

Hostinský začul ťažké kroky. Západka na dverách zarachotila, nasledovalo hlasné „Haló!“ sprevádzané búchaním.

„Už idem!“ zvolal Kote. Poponáhľal sa k dverám a otočil veľký kľúč vo svetlej mosadznej zámke.

Graham zdvihol mohutnú päšť, chystal sa znova zabúchať. Len čo uvidel hostinského, na vetrom ošľahanej tvári sa objavil úškrnok. „Bast ťa zobudil?“ opýtal sa.

Kote sa zhovievavo usmial.

„Je to dobrý chlapec,“ podotkol Graham. „Trocha nerozhodný. Myslel som, že dnes neotvoríte.“ Odkasľal si a sklopil zrak. „Po včerajšku by som sa ani nečudoval.“

Kote vložil kľúč do vrecka. „Máme otvorené, ako každý deň. Čo vám ponúknem?“

Graham odstúpil od dverí a kývol na ulicu, kde vedľa káry stáli tri sudy. Boli nové, svetle leštené drevo držali pohromade lesklé kovové obruče. „V noci by som nezaspal, tak som ich dokončil. Počul som, že dnes sa tu zastavia Bentonovci s prvou úrodou neskorých jabĺk.“

„Som vám za to vďačný.“

„Sú dosť pevné, aby vydržali zimu.“ Graham podišiel k sudom, po jednom z nich hrdo udrel. „Nič tak dobre človeku nevystuží žalúdok ako zimné jablko.“ V oku sa mu zablysko a zaklepal na obruč. „Nevystuží, chápeš?“

Kote slabozastonal a pošúchal si tvár.

Graham sa zasmial na vlastnom vtipe a pohladil jednu z lesklých výstuží. „Ešte nikdy som nerobil obruče z mosadze, ale tieto sa vydarili. Keby povolili, hneď mi daj vedieť.“

„Teší ma, že s nimi nebolo veľa práce,“ odľahlo hostinskému. „V pivnici býva vlhko. Bojím sa, že železo by za pár rokov zhrdzavelo.“

Graham prikývol. „To je rozumné. Ľudia nehľadia do budúcnosti.“ Pošúchal si ruky. „Pomôžeš mi? Nechcem ti ich pustiť na zem a poškríbať podlahu.“

Dali sa do práce. Dva sudy s mosadznými výstužami putovali do pivnice, tretí odniesli do komory.

Potom sa vrátili do výčapu, každý sa postavil na svoju stranu barového pultu. Graham sa mlčky rozhladol po prázdnej miestnosti. Pri bare chýbali dva stolce a prázdne miesto naznačovalo, kde ešte včera stál stôl. V pravidelne usporiadanom výčape to bolo nápadné ako vyrazený zub.

Graham odtrhol zrak od vydrhnutej podlahy pri bare. Z vrecka vytiahol dva železné päťáky, ruka sa mu pritom takmer nezachvela. „Daj mi malé pivo, Kote,“ požiadal chrapľavým hlasom. „Viem, že je ešte skoro, ale čaká ma dlhý deň. Pomáham Murrionovcom zväzať pšenicu.“

Hostinský načapoval pivo a bez slova mu ho podal. Graham na jeden hlt odpil polovicu pohára. Oči mal v kútikoch červené. „Večer to nebolo

bohviečo,“ poznamenal s odvráteným pohľadom a znova priložil pohár k ústam.

Kote prikývol. *Večer to nebolo bohviečo.* Nedalo sa vylúčiť, že Graham o skone muža, ktorého poznal celý život, nič viac nepovie. Tunajší ľudia vedeli o smrti všetko. Zabíjali dobytok, zomierali na horúčku, následkom pádu či hnisavých zlomenín. Smrť bola ako nepríjemný sused. Nerozprávali o nej, akoby sa báli, že ich začuje a príde na návštevu.

Spomínali ju iba v príbehoch. Historiky o otrávených kráľoch, súbojoch a starých vojnách predstavovali výnimku. Smrť v nich bola cudzia a vzdialená. Požiar či zápal hrtana u detí naháňali hrôzu. No Gibeov súd či obliehanie Enfastu, to bolo čosi celkom iné. Príbehy sú ako modlitby, zaklínadlá, ktoré si človek mrmle, keď osamelý kráča tmavou nocou. Fungujú ako amulety, ktoré kúpate za polpencu u pouličného predavača.

„Ako dlho sa tu zdrží pisár?“ opýtal sa Graham po chvíli. Jeho hlas znel v pohári tlmene. „Možno by som mal spísať úradný závet. Človek nikdy nevie.“ Zachmúril sa. „Otec to nazýval dedičné listiny. Nevieam, ako sa naozaj volajú.“

„Ak ide len o majetok do užívania, je to dispozičné právo,“ odvetil hostinský vecne. „No ak je toho viac, hovorí sa tomu splnomocnenie a posledná vôľa.“

Graham zdvihol obočie.

„Aspoň tak som to počul,“ dodal hostinský a so sklopeným zrakom utieral bar. „Pisár sa o tom zmienil.“

„Splnomocnenie...“ zamrmlal Graham do pohára. „Hádam ho požiadam o dedičné listiny a on už si to zúraduje, ako chce.“ Pozrel na hostinského. „Asi nebudem sám. Časy sú zlé.“

Na okamih sa zdalo, že Kote sa podráždene zamračil. No nič také neurobil. Stojac za barom, tváril sa rovnako ako vždy, výraz mal pokojný a prívetivý. Zľahka prikývol. „Spomínal, že do práce sa dá okolo poludnia,“ povedal. „Včerajšie udalosti ho rozrušili. Predpokladám, že každý, kto za ním príde predpoludním, dočká sa sklamania.“

Graham pokrčil plecami. „Na tom nezáleží. Do obednej prestávky v meste aj tak nebude viac než desať ľudí.“ Znova sa napil a vyzrel z okna. „Je pekný deň, môžeš sa na to spoľahnúť.“

Hostinský sa trochu uvoľnil. „Bude tu aj zajtra, netreba, aby sa sem všetci nahrnuli dnes. Pri Abbot Forde mu ukradli koňa a pokúša sa nájsť iného.“

Graham súcitne zamľaskal. „Nešťastník. Uprostred žatvy nezoženie koňa, ani keby na ňom rástlo zlato. Carterovi sa tiež nepodarilo nahradiť Nelly po tom, čo ich pri starom moste napadol ten čudný pavúk.“

Pokrútil hlavou. „Také čosi by sa nemalo stávať na krok od našich dverí. Keď som bol malý...“ Graham sa odmlčal. „Panenka skákavá, už rozprávam ako môj tata!“ Zasuňul bradu a pokračoval chrapľavejším hlasom: „Keď som bol malý, počasie nebývalo také bláznivé. Mlynár nezvyšoval cenu múky a ľudia sa nepletli do cudzích záležitostí.“

Hostinskému sa na tvári usadil nostalgický úsmev. „Môj otec hovorieval, že pivo bolo chutnejšie a cesty menej hrbolaté.“

Graham sa uškrnul, no vzápätí zväžnel. Zahľadel sa do zeme, akoby sa chystal povedať čosi nepríjemné. „Viem, že nie si odtiaľto, Kote. Nemáš to ľahké. Niektorí ľudia sú presvedčení, že cudzinec nemôže vedieť, ako to u nás chodí.“

Zhlboka sa nadýchol, no stále sa vyhýbal pohľadu hostinského. „Ja si však myslím, že vieš viac než obyčajní ľudia. Si rozhladenejší.“ Zdvihol hlavu. Oči mal vážne, unavené a lemované tmavými kruhmi z nedostatku spánku. „Je to také zlé, ako to vyzerá? Cesty sú nebezpečné, na každom kroku striehnu zbojníci...“

S očividnou námahou sa usiloval nepozerať na prázdne miesto na podlahe. „Dane sú čoraz vyššie. Mladí Graydenovci asi prídu o farmu. A k tomu ten pavúk.“ Znova obrátil pohár. „Naozaj je to také hrozné, alebo som len zostarol ako môj tata, a preto vidím všetko v tmavších farbách ako kedysi?“

Kote prechádzal handrou po bare, akoby sa zdráhal odpovedať. „Na svete je vždy niečo zlé,“ prehovoril napokon. „No vidíme to len my starší.“

Graham takmer prikývol, no vtom sa zháčil. „Ibaže ty nie si starý. Vždy na to zabúdam.“ Premeral si červenovlasého muža. „Hýbeš sa a rozprávaš ako starý muž, ale stavím sa, že si odo mňa najmenej o polovicu mladší.“ Prižmúril oči. „Koľko máš rokov?“

Hostinský sa unaveno usmial. „Dost' na to, aby som si pripadal starý.“

Graham odrkol. „Si primladý, aby si vzdychal ako starec. Mal by si naháňať dievčatá a vyrábať problémy. Ponosovanie, ako sa svet rúti do záhuby, ponechaj nám.“

Starý tesár odstúpil od pultu a zvrtol sa k dverám. „Na obed sa vrátim za tvojím pisárom. Priprav sa, že nebudem sám. Veľa ľudí si bude chcieť usporiadať dedičstvo, kým majú príležitosť.“

Hostinský sa zhlboka nadýchol a pomaly vypustil vzduch. „Graham?“

Muž sa obrátil, už s rukou na kľučke.

„Nezdá sa vám to,“ povedal Kote. „Časy sú zlé a čosi mi hovorí, že prídu ešte horšie. Nezaškodí pripraviť sa na tuhú zimu. A možno aj na obranu.“ Pokrčil plecami. „Mám také tušenie.“

Graham zovrel pery a vážne prikývol. „Som rád, že nie som sám.“ Prinútil sa usmiať a vyhrnul si rukávy. „Ale najskôr treba pozvážať seno,“ poznamenal a obrátil sa na odchod. „Kým svieti slnko.“

Onedlho sa v hostinci zastavili Bentonovci s nákladom neskorých jabĺk. Krčmár od nich kúpil polovicu fúry a ďalšiu hodinu ovocie triedil a uskladňoval.

Najzelenšie a najtvrdšie jablká naložil do sudov v pivnici. Jemnými rukami ich opatrne vložil dovnútra, zasypal pilinami a napokon zatĺkol na sudy veká. Zrelšie jablká dal do komory a tie, čo boli otlčené, alebo na nich našiel hnedú škvrnku, rozštvrtil a hodil do veľkého cínového koryta.

Zdalo sa, že červenovlasého muža táto činnosť uspokojuje. No keby ste sa mu lepšie prizreli, neušlo by vám, že duchom je niekde inde. Hoci mal bezstarostný, ba až prívetivý výraz, nebola v ňom ani štipka radosti. Pri práci si nespieval ani nepopískoval.

Keď sa postaral o jablká, vzal koryto a vyšiel zadnými dverami do chladného jesenného rána. Za hostincom sa krčila neveľká záhrada chránená stromami. Kote vysypal nakrájané jablká do dreveného lisu a spustil dosku.

Dlhé rukávy si vyhrnul nad lakte, elegantnými prstami zovrel páku a otočil ňou. Skrutka lisu sa zvrtila, doska stlačila jablká a rozpučila ich. Prechytiť a otočiť. Prechytiť a otočiť.

Keby ho niekto pozoroval, všimol by si, že muž nemá neforemné ruky hostinského. Keď sa zaprel do páky, na predlaktí mu navreli svaly ako povrazy. Kožu mu križovali staré jazvy, väčšinou bledé a tenké ako trhliny v ľade, no niektoré boli oproti svetlej pokožke výrazne červené.

Hostinského ruky opakovane krútili pákou. V záhrade sa ozývalo len pravidelné vŕzganie dreva a pomalé kvapkanie jablčnej šťavy do vedra pod lisom. Bol v tom rytmus, no nie hudba. Krčmárove oči zostávali vzdialené a neradostné, ich zeleň bola taká mdlá, až sa zdali sivé.

DRUHÁ KAPITOLA

Cezmína

Kronikár zišiel po schodoch a vstúpil do spoločenskej miestnosti hostinca Mílnik. Cez plece mal prehodenú koženú tašku. Vo dverách zastal a zahľadel sa na hostinského, ktorý sa sústredene hrbil nad barom.

Pisár si odkašľal a vykročil k nemu. „Ospravedlňujem sa, že som vstal tak neskoro,“ prehovoril. „Nezvyknem...“ pri pohľade na pult prehltoľ zvyšok vety. „Pečiete koláč?“

Kote prstami dvíhal okraje cesta. „Koláče,“ opravil ho. „Prečo sa pýtate?“

Kronikár otvoril ústa, no hneď ich zavrel. Zrakom šibol na sivý meč zavesený za barom a potom späť na červenovlasého muža skloneného nad pekáčom. „Čím sú plnené?“

„Jablkami.“ Kote sa vystrel a urobil do cesta tri zárezy. „Viete, aké ťažké je upiecť dobrý koláč?“

„Nie,“ priznal sa Kronikár a nervózne sa rozhladol. „Kde máte pomocníka?“

„To vie iba Boh,“ odvetil hostinský. „Vôbec to nie je jednoduché. Piecť koláče,“ dodal. „Netušíte, koľko je s tým práce. Upiecť chlieb je jednoduché. Uvariť polievku takisto. Dokonca aj puding je hračka. No koláč je komplikovaný. Kto to neskúsil, nevie si to predstaviť.“

Kronikár neurčito prikývol nevediac, čo sa od neho očakáva. Z pleca zvesil tašku a položil ju na najbližší stôl.

Kote si utrel ruky do zástery. „Videli ste už vylisované jablká?“

„Myslíte rmut?“

„Rmut!“ zvolal Kote s úľavou. „To je ono. Čo sa s ním robí po odšťavení?“

„Z hroznového rmutu sa dá pripraviť slabé víno,“ odvetil Kronikár. „Alebo olej, ak je ho viac. No vylisované jablká sú nanič. Možno ich použiť na hnojenie či mulčovanie, ale ani to nie je ktoviečo. Ľudia nimi väčšinou krmia dobytok.“

Kote zamyslene prikývol. „Pravdaže ich nevyhodia. Tunajší obyvatelia zužitkujú všetko. Rmut,“ zopakoval to slovo, akoby ho ochutnával. „Dva roky som rozmýšľal, ako sa to volá.“

Kronikára to zaskočilo. „Mohli ste sa opýtať kohokoľvek v meste.“

Hostinský zmražil čelo. „Nemôžem sa pýtať na niečo, čo vie každý.“

Ozvalo sa zabuchnutie dverí, nasledované veselým pískaním. Z kuchyne sa vynoril Bast, v náručí niesol vetvičky cezmíny zabalené do bielej plachty.

Kote naňho zamračene kývol a pošúchal si ruky. „Výborne. Ako ich teraz...?“ Vtom sa mu zúžili oči. „Ty si použil čistú plachtu?“

Bast pozrel na zväzok. „Máš tu aj špinavé, Reshi?“

Hostinskému sa zablyslo v oku, no vzápätí si povzdychol. „Na tom nezáleží.“ Natiahol ruku a vzal si jeden dlhý konárik. „Čo s nimi urobíme?“

Bast pokrčil plecami. „Ani ja sa v tom nevyznám. Viem len toľko, že sithovia si pri love na tancujúce kože nasadzovali na hlavu cezmínové koruny.“

„Nemôžeme sa ovenčiť cezmínou,“ namietol Kote. „Čo si o nás ľudia pomyslia?“

„Je mi fuk, čo si myslia miestni,“ zamrmal Bast, spleťajúc dohromady niekoľko vetvičiek. „Keď do teba vstúpi tancujúca koža, zmení ťa na báбку. Môžu ťa prinútiť odhryznúť si vlastný jazyk.“ Priložil si upletený polkruh k hlave a vyskúšal, či mu bude sedieť. „Pichá to,“ pokrčil nosom.

„Počul som, že cezmína ich aj uväzní v tele,“ poznamenal Kote.

„Nestačí nosiť so sebou železo?“ opýtal sa Kronikár. Muži za barom k nemu obrátili hlavy, akoby naňho zabudli. „Ak ten tvor pochádza z ríše víl...“

„Nehovorte tomu ríša víl,“ povedal Bast opovržlivo. „Nie ste dieťa. Je to mýtický tvor. Alebo prízrak.“

Kronikár po krátkom zaváhaní pokračoval: „Nespôsobiloby mu bolesť, keby vstúpil do tela človeka so železným amuletom? Nevyskočil by z neho?“

„Keď sa mu zachce, prinúti vás odhryznúť si jazyk,“ zopakoval Bast, akoby sa rozprával s nedôvtipným dieťaťom. „Len čo ovládne telo, tou istou rukou môže odtrhnúť sedmokrásku alebo vypichnúť vám oko. Čo mu zabráni strhnúť železný prsteň či náramok?“ Pokrútil hlavou a sklopil zrak k práci. Do koruny zaplietol ďalší jasnozelený konárik. „Okrem toho, ja sa železa ani nedotknem.“

„Prečo tancujúca koža včera zostala v tele toho muža, keď mohla vyskočiť?“ nedalo to Kronikárovi. „Prečo nevstúpila do niektorého z nás?“

Až po chvíli ticha si Bast všimol, že obaja spoločníci pozerajú naňho. „To sa pýtate mňa?“ Neveriaco sa zasmial. „Netuším. *Anpauen*. Posledné tancujúce kože uštvali pred stovkami rokov – dávno predtým, než som prišiel na svet. Poznám ich len z príbehov.“

„Ako teda vieme, že to naozaj nevyskočilo?“ opýtal sa Kronikár zdráhavo. „Kde máme istotu, že tu stále nie je?“ Meravo sa posadil. „Ako zisťujeme, či nie je v jednom z nás?“

„Určite to zomrelo spolu so žoldnierzom,“ odvetil Kote. „Inak by sme to videli odchádzať.“ Vrhol pohľad na Basta. „Vraj pripomínajú tmavý tieň alebo dym.“

Bast prikývol. „A keby tancujúca koža preskočila do iného tela, pokračovala by vo vraždení. Tak to robia zvyčajne – striedajú telá, až kým všetkých nepozabijajú.“

Hostinský sa na Kronikára povzbudivo usmial. „Možno to ani nebola tancujúca koža, ale niečo, čo sa na ňu ponáša.“

Kronikárovi to nestačilo. „No kde máme istotu? V tejto chvíli sa môže ukrývať v ktoromkoľvek obyvateľovi mesta.“

„Alebo vo mne,“ poznamenal Bast ľahkovážne. „Možno len čakám, kedy poľavíte v pozornosti, aby som sa vám zahryzol do srdca a vycical z vás krv ako šľavu zo slivky.“

Kronikár zovrel pery. „To nie je vtipné.“

Bast zdvihol hlavu a zazubil sa naňho. No čosi v jeho výraze nebolo v poriadku. Usmieval sa pridľho a príliš doširoka. Nehľadel priamo na pisára, ale trochu nabok.

Na okamih znehybnel, prsty prestali zapletať cezminu. Zahľadel sa na svoje ruky a nedokončenú korunu položil na bar. Úsmev vystriedal nič nehovoriaci výraz. Tupo sa rozhladol po výčape. „*Te veyan?*“ opýtal sa zvláštnym hlasom, oči mal lesklé a zmätené. „*Te-tanten ventelanet?*“

Nato rýchlosťou blesku vystrelil spoza baru ku Kronikárovi. Pisár vyskočil zo stoličky a zúfalo sa snažil ujsť. Prevrátil dva stoly a poltucet stoličiek, potom zakopol a zrútil sa na zem. Plazil sa k dverám, horúčkovo rozhodzujúc rukami a nohami.

Obzrel sa ponad plece, v bledej tvári sa mu zračila hrôza, no uvidel, že Bast urobil iba zopár krokov. Tmavovlasý mladík stál pri bare, zohnutý takmer vo dva konce, a zvíjal sa v záchvate bezmocného smiechu. Jednou rukou si zakrýval ústa, druhou ukazoval na Kronikára. Od smiechu ledva lapal dych. Musel sa oprieť o pult, aby nespadol.

Kronikár sa rozzúrnil. „Hlupák!“ vykrikoval a dvíhal sa zo zeme. „Ste obyčajný... hlupák!“

Stále sa otriasajúc, Bast zdvihol ruky a chabo napodobnil škriabanie pazúrmi, ako dieťa, ktoré sa hrá na medveďa.

„Bast,“ pokarhal ho hostinský. „Nie si na také vylomeniny trochu starý?“ No aj keď mal prísny hlas, oči sa mu smiali a mykalo mu perami, ako sa usiloval udržať kútiky dolu.

Kronikár s urazenou pýchou naprával stoly a stoličky. Narobil pritom väčší hluk, ako bolo potrebné. Keď sa vrátil na miesto, meravo sa posadil. Bast sa medzitým vrátil za bar, sťažka dýchal a venoval prehnanú pozornosť cezminovej korune.

Pisár naňho zazeral a trel si píšťalu. Bast potlačil zvuk podobný zakašľaniu.

Kote sa hrdelne zasmial, vytiahol zo zväzku ďalší konárik a pokračoval v pletení dlhého korbáča. Pozrel na Kronikára. „Aby som nezabudol, dnes

za vami prídu ľudia z mesta. Musíme im vyjsť v ústrety. Doobeda budú, našťastie, všetci so zdravými rukami na poli, takže si s nimi nemusíme robiť starosti až do...“

Hostinský nešikovným pohybom zlomil vetvičku cezminy. Tŕň sa mu zabolil hlboko do palca. Červenovlasý muž sa nemykol ani nezahrešil, iba uprel zlostný pohľad na prst, z ktorého vyrastala kvapka krvi červená ako malina.

Zamračene si strčil palec do úst. Z výrazu sa mu vytratila veselosť, oči mu zväžneli a stmavli. S desivou ľahostajnosťou nedokončený korbáč odhodil.

Znova obrátil zrak ku Kronikárovi a dokonale pokojným hlasom pokračoval: „Chcel som tým povedať, že by sme mali využiť čas. No predpokladám, že najskôr sa najete.“

„Ak vám to veľmi neprekáža,“ prikývol Kronikár.

„Ani trochu.“ Kote sa zvrtol a zamieril do kuchyne.

Bast ho odprevádzal ustaraným pohľadom. „Stiahni z pece mušt a daj ho von vychladnúť!“ zavola za ním. „Posledná várka väčšmi pripomínala lekvár ako štavu. Na sude s dažďovou vodou nájdeš byliny, ktoré som nazbieral. Možno sa zídu na večeru.“

Bast s Kronikárom osameli. Dlho si jeden druhého premeriavali ponad barový pult, do ticha sa ozvalo len vzdialené zabuchnutie zadných dverí.

Bast dokončil korunu a obzeral si ju zo všetkých strán. Priložil si ju k nosu, akoby sa ju chystal owoňať. Namiesto toho sa poriadne nadýchol, zavrel oči a vydýchol na cezminu tak jemne, že listy sa takmer nezachveli.

Keď otvoril oči, ospravedlňujúco sa usmial a pristúpil ku Kronikárovi. „Pre vás,“ podal mu veniec.

Kronikár sa ani nepohol.

Bast sa neprestával usmievať. „Vy ste si to nevyšli, lebo ste boli zaujatý prevracaním nábytku, no keď ste sa dali na útek, zasmial sa,“ zašepkal. „Trikrát sa mu poriadne zatriaslo brucho. Má úžasný smiech. Pripomína zrelé ovocie. Alebo hudbu. Niekoľko mesiacov som ho nepočul.“

Znova vystrel ruku s cezminovou korunou a placho sa usmial. „Zaslúžite si ju. Vložil som do nej všetku svoju grammariku. Zostane čerstvá a zelená dlhšie, ako by ste si pomysleli. Cezminu som natrhal náležitým spôsobom a vlastnými rukami som jej dal tvar. Našiel som ju, priniesol a zakľal.“ Ešte väčšmi natiahol ruku, ako rozrušený chlapec, keď podáva dievčaťu kyticu. „Vezmite si ju. Je to dar. Dávam vám ho bez záväzku či nároku na protislužbu.“

Kronikár si korunu váhavo vzal. Obzeral si ju a prevracal v rukách. Červené bobule svietili medzi tmavozelenými listami ako šperky, veniec bol šikovne upletený tak, že trne smerovali von. Opatrne si ju nasadil na hlavu. Dokonale k nej priliehala.

Bast sa uškrnul. „Buďte pozdravený, pán skazy!“ zvolal a švihol rukami do vzduchu. Rozosmial sa.

Kronikárovi myklo kútikmi úst. „Znamená to, že sme vyrovnaní?“ opýtal sa, keď si zložil korunu do lona.